

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XV. Firmana. Aditio hæreditatis facta per mulierem majorem, an exigat solemnitates præscriptas per Constitutionem Ægidianam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

more, cum regulis, & propositionibus generalibus in omni casu procedendum est.

Applicando autem ad rem; In hac facti specie supponebatur, quod in huiusmodi additionibus, que fiunt coram Iudice, aliæ solemnitates adhiberi non solent, ideoque huic usui deferendum esse dicebam, ut pluries advertitur *sub tit. de alien. & contract. prohib.* ac etiam certa erat nullitas actus ob plures defectus respectu ipsius partis, præsertim ob omissionem ejus citationem, dum quoad non citatos, qui tanquam certi citandi erant, inventarium habetur pro infecto, quamvis quoad citatos sit validum, & perfectum juxta *cons. Bart. 154. num. 8.* cum aliis apud *Buratt. & Add. decis. 750. num. 5. Roi. apud Bich. decis. 469. & 482.*

In factio autem docebatur de aliquibus culposis occultationibus bonorum, eorumque non integrâ descriptione; Quamvis enim, ut pluries in aliis intinuat, juxta magis benignam opinionem, quam Rota & Curia sequitur, id non inducat omnimodam inventarii nullitatem, quæ ejus beneficio privet; Atamen videtur circumstantia nimium considerabilis, ut ea concurrente, rigorosè procedendum sit, ac deneganda veniat a quitas super restitutione in integrum; Magnamque impressionem apud me faciebat, quod causa diu, & acriter tractata fuerat in ipsamet Civitate Avenionensi, atque postquam cum magno labore, ac sumptu ista mulier, ejusque vir de fraude convicti erant, ita potius ex subtilitate Advocatorum, & defensorum Curia Romanæ ad illud præsidium confugiebant; Ideoque à simili applicari posse videbantur ea, quæ habentur in alia *Avenionens. sub. tit. de testam. disc. 39.* Et consequenter, mihi videbatur, quod de stricto juris rigore, posita culpa, vel malitia in factio, istud confugium admittendum non esset.

FIRMANA

PRO

MANARDIS.

CUM N.

Casus disputatus coram A. C. incertus est exitus.

Aditio hæreditatis facta per mulierem majorem, an exigat solemnitates præscriptas per Constitutionem Ægidianam.

SUMMARIUM.

¹ Facti series.

² In aditione hæreditatis per mulieres prohibitas contrahere, requiruntur solemnitates præscriptæ à Constitutione Ægidiana.

³ De differentia inter Ægidianam, & Carpensensem.

⁴ Quomodo videatur decidenda questio, an solemnitates præscriptæ per Ægidianam vel Carpensensem requirantur in aditione hæreditatis facta per mulierem majorem.

DISC. XV.

¹ CUM Manardi creditores N. in vim mandati obtenti ab A. C. curassent executionem fieri super aliquibus bonis, dictæque executioni se opponerent hæredes filia ejusdem debitoris, pro Card. de Luca P. I. de Hæred.

dito dotium maternas, vel ex eo quod bona prædicta qualita essent de pecuniis, & bonis extradotalibus ejusdem matris, ex parte autem Actorum pro huiusmodi exceptione repellenda, ultra alia in factio consentientia. doceretur quod ea, ex cuius persona oppositores veniebant, se immiscuisset paternæ hæreditati, possidendo, ac distrahendo bona hæreditaria, aliosque actus hæreditarios gerendo, continuato spatio annorum 30. & ultra, & donec vixerat, atque replicaretur per alteram partem de huiusmodi aditionis nullitate ob non servatas solemnitates in contractibus mulierum requisitas per Constitutionem Ægidianam *lib. 5. cap. 25.* Cum receptum videatur, ut aditio hæreditatis tanquam actus, ex quo notabilis laesio resultare potest, exigat solemnitates statutarias requisitas in minoribus, mulieribus, & aliis liberam contrahendi facultatem non habentibus ex deductis apud *Royas decis. 285. & 349. & apud Cels. decis. 129. nu. 4.* & in aliis.

Hinc assumpta de super disputatione; Scribens pro creditoribus, non negabam huiusmodi propositionem, ubi vigeant Statuta generaliter absque certis solemnitatibus inhabilitantia mulieres ad quoscumque actus, ex quibus lædi possunt; Dicebam verò nimium dubitandum videri in hac facti specie de applicatione, quoniam dicta Constitutio duas continet partes, in quarum prima registratur Constitutio Cardinalis Egidii, quæ per *Sixtum IV. & Paulum III.* extensa est ad Urbem, ac universum Statum Ecclesiasticum, ut pluries advertitur *sub tit. de alienat. & contract. & sub tit. de donat.* ad materiam insinuationis; & in hac parte agitur solum de contractibus minorum, nihil verò disponitur de mulieribus majoribus, de quibus solum agitur in secunda parte continente Constitutionem Cardinalis Carpenensis, quæ vim habet in sola Provincia (in qua tamen eramus.)

Verum quod ad istum casum extendenda non esset, quoniam ubi agitur de mulieribus, Constitutio Carpenensis extendit respectu earum Ægidianam disponentem de minoribus, ad quoscumque contractus per eas faciendos, ideoque ita disponere videtur de contractibus correspondivis, cum altero faciendis, in quibus ex parte alterius contrahentis, dolus, vel circumventio adesse potest; Unde propterea probabiliter dicendum videtur non completi huiusmodi actum resultantem à solo animo facientis, & ex potentia legis, absque factio tertii, qui mulierem circumvenire potuerit; Potissimè dum nulla dabatur auctoritas, vel decisio, quæ in istis specialibus terminis Constitutionis Ægidianæ, vel Carpenensis firmaret, ut in hac parte in qua agit de mulieribus majoribus, huiusmodi casum completatur.

Quinimò observabam quod potius contrarium rectè sentire videatur *Rota in Firmiana pecuniaria 1. Junii 1654. coram Verespio*, ubi cum ageretur de aditione paternæ hæreditatis inducæ ex actibus factis per mulierem, supponitur huic posse consultum esse ex beneficio restitutionis in integrum, juxta terminos juris communis, nullâ ratione habitâ dictæ Constitutionis; Atque post hanc disputationem habitam, inveni, ita in specie observari per *Mariuro Antonin. lib. 2. var. cap. 11. num. 25.* Adhuc tamen intellectus non acquievit, neque de super maturum iudicium efformari potuit, dum post unam disputationem (foran ob subsequutam concordiam) amplius de causa actum non audivi, neque adhuc occasio præbuit id maturius disputare.

Reflectendo autem ad veritatem, credebam quod huiusmodi questio videretur potius facti, quam

De LUCA
de
Manentis
et al.
C VI
9

quàm juris, ex singulorum casu particularibus circumstantiis, pro Judicis prudenti arbitrio decidenda; Si enim aditio ex rigorosa juris censura deduceretur ex quibusdam momentaneis actibus, expressis, vel tacitis per mulierem initis, & ad quos gerendos, fortè directè, vel indirectè seduci potuit per interestatos in hæreditate, ut ita eam habeant obligatam etiam de proprio; Et tunc eadem ratio, ob quam solemnitates requiruntur in contractibus, suadere videtur, ut eadem requisitæ sint in hujusmodi actu, qui in effectu aliud non est, nisi quasi contractus cum creditoribus hæreditariis, & legatariis, ut advertitur *disc. sequen.*

Aut verò agitur de aditione sincera, atque ab hujusmodi suspitione aliena, resultante ex actibus non momentaneis, sed longo tempore continuatis, ut in presenti; Fortius autem, ubi ex parte ipsius mulieris, absque suspitione circumventionis fraus adesse possit, hæreditaria bona occupandi, ac dissipiandi sub hujusmodi clypeo, & tunc secus dicendum, quoniam jus, tam commune, quàm statutarium subvenit mulieribus, ne decipiantur, non autem ut decipiant, atque in dolo versentur, ut in *Adventionem. disc. preced.*

ROMANA PECUNIARIA,

SEU

AFFICTVS.

PRO

BARONE AUGUSTINO
ET FRATRIBUS.

CUM

BARONE MARIA, ET FRATRIBUS
DEL NERO.

Casus disputatus coram A. C. & in Rota resolutus, ut infra.

De Statuto Florentino, circa inductionem aditionis hæreditatis, per solam possessionem domus, aliorumque bonorum à defuncto possessorum, quomodo, & quando procedat.

SUMMARIUM.

1. Acti series.
2. De dispositione Statuti Florentini.
3. Ut non sufficiat declaratio possidendi alio titulo nisi accedat etiam declaratio Iudicis.
4. Non procedit Statutum in bonis extra territorium Florentinum.
5. Declaratur conclusio, de qua num. 3. & de differentia inter titulum jure domini, & jure crediti.
6. Paul. de Castr. fuit compilator Statutorum Florentie.
7. De aliis ad materiam Statuti remissivè.
8. An successor fideicommissi retinendo fructus maturatos tempore gravati, dicatur ejus hæreditatem adire.

Possidentibus pro communi prædictis del Nero Florentinis, duorum fratrum filijs, ex antiquo fideicommissio, castrum Porciliani in districtu Urbis; Cum Aloysius Maria, & fratres conduxisset ab Augustino, & fratribus eorum portionem, atque locatores peterent coram A. C. aliquas decursas pensiones à conductoribus exceptis de compensatione cum quibusdam debitis Alexandri Actorum patris; Inter plures inspectiones in ista controversia cadentes, super validitate cambiorum, ex quorum causa debita resultabant, præcipuus punctus erat super hæreditaria qualitate dicti Alexandri debitoris Actorum patris, quam isti negabant, Rej verò conventi deducebant ex Statuto Florentino *lib. 1. cap. 29.* ubi expressè disponitur, quod si filii vel alij legitimi successores, per 15. dies post mortem defuncti ejus domum, aliaque bona possideant absque expressa declaratione facta coram Iudice super possessione ex alio titulo, quàm hæreditatis repudiata, inducta censeatur aditio absque aliquo inventarii beneficio, ideoque cum intrà dictum terminum, vel longè ultra possiderent, tam portionem dicti castrum, ejusque plures fructus jam collectos, quamvis à solo non separatos ipso Alexandro vivente maturatos, ac etiam domum in Civitate Florentina existentem, ita factus erat locus Statuto.

Cumque in continenti doceretur de dicto fideicommissio includente, tam castrum, quàm domum, quodque illic ex hoc jure, actores dicta bona possidere professi essent; Replicabatur per alteram partem id non sufficere, nisi accederet etiam decretum Iudicis, juxta punctualiter firmata *per Cabal. conf. 156. num. 27. & seq. lib. 1.* quæ auctoritas tanquam individualis magnificabatur.

Scribens ego pro actoribus (etiam in sensu veritatis, qualem Iudex in prima instantia quoque habuit, super hoc puncto licet ex aliis motivis dicta compensationem in parte admiserit) Dicebam in primis inspectione cadere super sola possessione domus Florentie existentis, tanquam in territorio statuentis, non autem super possessione castrum existentis in territorio Romano, ex generali hodie plana, & recepta conclusione, de qua pluries *sub tit. de success. & alibi*, ut Statuta exigant copulativam subjectionem personarum, & bonorum, atque una sine altera non sufficiat; In individualibus terminis hujus Statuti, firmar *Paul. de Castr. in l. si fideicommissio ff. de judic. num. 4.* ubi testatur ita fuisse decusum, istamque doctrinam pluries receptam fuisse per Rotam Florentinam testatur *Ger. Spin. in glos. seu ad notat. ad idem Statutum manuscripti* (dum ex prudentialibus motivis præsum hucusque illinegatum fuit.)

Quatenus igitur pertinet ad possessionem dictæ domus; Advertebam quod *Cabal. dicto conf. 156.* in hac parte æquivocat, dum se fundat in auctoritate *Castr. in l. 1. num. 3. Cod. de repud. hæredit.* Cujus auctoritas super hujusmodi Statutorum Florentie interpretatione magna est, dum fuit eorum compilator; Ipse etenim loquitur de casu, in quo filii dicerent possidere bona patris pro dotibus maternis, qui casus longè diversus est ab isto, quoniam dictus titulus importat simplex creditum, non autem dominium, quod dicitur continuare ex persona defuncti in ejus hæreditate, ideoque rectè verificatur Statutum, quod filii possederint bona patris; Secus autem